

Fetih mirası değil dünya mirası

Posted on 03/06/2014

İstanbul'un fethinin 561. yıldönümü nedeniyle Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesi tartışmaları tekrar alevlendi. 2 Mayıs'ta Burdur Bağımsız Milletvekili Dr. Hami Yıldırım, Ayasofya'nın cami olarak ibadete açılması için kanun teklifi verince cami yapılsın diyenler ve müze olarak kalsın diyenler farklı kampanyalar düzenlemeye başladı. Tarih Vakfı'nın öncülüğünde oluşturulan Kültürel Mirası İzleme Platformu, "Ayasofya neden müze olarak kalmalıdır" başlıklı bir metin hazırladı. 12 Mayıs'ta imzaya açılan metne Türkiye'den ve dünyadan bini aşkın akademisyen imza attı. Kampanyayla ilgili Cezayir Restoran'da dün bir panel düzenlendi. Panelde konuşan Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şevket Pamuk, şunları aktardı: "1934'te Ayasofya'nın müzeye dönüştürülmesi, kardeşlikten yana bir tavidir. Erdoğan, 2006'da Zapatero ile birlikte Medeniyetler İttifakı'nın öncülüğünü yaptı. Şimdi bu ittifakı yeniden göstermeli ve bir kez daha tüm dünyaya örnek olmalı."

ANKOR WAT ÖRNEK OLSUN

Bilgi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Aydın Uğur da Angkor Wat ve Machu Picchu gibi dünyaya mal olmuş tarihi yapıtlardan örnek verdi. Uğur, sözlerini şöyle sürdürdü: "Önce Hindu, sonra Budist inancıyla kurulan Angkor Wat'ta bizim için asıl önemli olan hangi kralın, din adamının baskın çıkarak kime karşı bu eseri yaptırdığından çok, oradaki benzersiz ve büyüleyici ortamdır. Medeniyetler ötesi, mucizevi bir aşkınlık duygusunu ortak insanlık tarihine hayranlık duyarak o anda yaşa-mamızdır. Ayasofya da böyle bir yer."

BİR BİZANS MÜZEMİZ BİLE YOK

Mardin Artuklu Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Uğur Tanyeli, “Biz İstanbul’u sanki bin yıl Bizans başkenti değilmiş, tarihi 1453’te başlamış gibi düşünmekte diretiyoruz. Bu anlayışla hala İstanbul’da bir Bizans müzesi bile yok. Anlamamız gereken Ayasofya bir kiliseydi. Bu gerçeği sık sık inkar etme suretiyle konuşmaya devam edemeyiz. Bizans’la barış olmadıkça, bu kavga da devam edecektir” dedi. Ayasofya’nın camiye dönüştürülmesi konusu özellikle son bir yılda sıklıkla gündeme geldi.

ARINÇ, O GÜNÜ BEKLİYOR

Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, geçtiğimiz Kurban Bayramı’nda “Ayasofya bize birşeyler söylüyor. Bu mahsun Ayasofya’ya bakıyoruz, inşallah güleceği günlerin yakın olmasını Allah’tan diliyoruz” dedi. Pek çok hükümet yetkilisi bu yönde görüş bildirirken, bugünün fethin yıldönümü olması nedeniyle siyasilerden Ayasofya açıklamaları geldi. En tuhaf açıklamayı Saadet Partisi’nden Mustafa Öcal yaptı. Öcal, “Türkiye’nin belalardan kurtulmasının yolu Ayasofya’yı cami olarak ibadete açmaktır” dedi. Anadolu Gençlik Derneği de, 31 Mayıs saat 04.00’da Ayasofya’nın ibadete açılması için ‘Ayasofya Camii’nde Buluşuyoruz-Seccadeni al gel’ başlıklı eylem yapacağını duyurdu.

“Ayasofya’yı elimizden aldılar” kompleksi devam ediyor

Panelde Ayasofya’nın camiye çevrilme tartışmasının ilk olarak 1950’li yıllarda Osman Yüksel Serdengeçti’nin kaleme aldığı saldırgan bir yazıyla başladığını söyleyen İstanbul Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi gazeteci-yazar Murat Belge, sözlerini şöyle sürdürdü: “O yazıdan sonra Ayasofya cami yapılma tartışmaları zaman zaman alevlenmiştir. O tarihten bu yana ciddi bir rövanş takıntısı vardır. ‘Biz vaktiyle dünyaya egemendik, bizi ne hale getirdiler, Ayasofya’yı da elimizden aldılar’ gibi kompleksli söylemlerle beslenen hatalı, hastalıklı ve

zararlı bir ruh hali hala devam ediyor. Bu yaklaşım, intikam isteyen, karşısındakini susturmaya çalışan bir tavrın uzantısıdır; tedaviye muhtaç bir düşünce yapısıdır. Bu, aynı zamanda İslam'ın tavrını da belirlemektedir. Ayasofya'nın ibadete açılması önerisi, İslamiyet'in başka dinlerle huzur ve barış içinde yaşayamayacağını, zaten yaşamaması gerektiğini vurgulayan bir öneridir.”

İstanbul, UNESCO listesinden çıkar

UNESCO, 1985'te İstanbul'u Dünya Mirası Listesi'ne alırken bu kararda etkili olan en önemli faktör kuşkusuz Ayasofya'ydı. Türkiye'nin Topkapı Sarayı'ndan sonra 3.5 milyon ziyaretçi sayısı ile en çok turist çeken ikinci müzesi olan Ayasofya, müze olma özelliğini yitirirse UNESCO, bu değişikliği gündemine alacak. Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesine karşı verilecek karar ise İstanbul'u Dünya Mirası Listesi'nden çıkarmak olabilir. Nedeni de camiye çevrilmesi sırasında binanın özgünlüğünün bozulacak olması.

Milletlerarası Anıtlar ve Sitler Konseyi (ICOMOS) Türkiye Milli Komite Yönetim Kurulu Üyesi Cevat Erder, konuyla ilgili şunları söyledi; “Ayasofya'nın camiye dönüştürülmesi sırasında Hıristiyan sembelleri kapatılacak. Müze, camiye çevrilirken yapının en ufak yerinde bile özgünlüğün değişecek olması, Türkiye'nin tarihi mirası yeterince koruyamadığını ortaya koyar. Ayrıca UNESCO, camiye dönüştürme kararını siyasi bir karar olarak niteler. Tarihi mirasın siyasete konu edildiğine hükmederek bu iki sebepten dolayı İstanbul'u Dünya Mirası Listesi'nden çıkarabilir.”

BİLLUR ÖZGÜL

Kaynak: [Tarf](#)